

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova KSP

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Politický extremismus v obci, regionu

Vypracovala: Tereza Dvořáková
Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Strnad

České Budějovice 2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tereza DVOŘÁKOVÁ**
Osobní číslo: **E11494**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Strukturální politika EU pro veřejnou správu**
Název tématu: **Politický extremismus v obci, regionu**
Zadávající katedra: **Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem bakalářské práce je zaměřit se na určitou obec nebo region v České republice a tuto oblast zkoumat a hodnotit z hlediska politických idejí a extremismu mezi všemi sociálními vrstvami obyvatelstva. Zhodnotit a porovnat zda vybraná obec či region je z hlediska politického extremismu výrazně odlišnější a extremističtější než jiné oblasti v ČR. Dále vyhodnotit jaké pozitivní či negativní dopady politický extremismus do oblasti přináší. Konkrétním vybraným regionem je Šluknovský výběžek, obec Varnsdorf s počtem obyvatel 16 500. Obec Varnsdorf a celý tento region je vybrán především kvůli stálým rasově zaměřeným problémům mezi obyvatelstvem.

Metodika práce:

1. Studium odborné literatury vybrané problematiky. Úvod do problematiky: Literární rešerše (Vývoj politického extremismu z hlediska historie, zaměření na politický extremismus v daném regionu a na území ČR, obecné vysvětlení pojmů.).
2. Podpora vnějšího prostředí - pozitivní, negativní vliv politického extremismu na život obyvatelstva a rozvoj oblasti.
3. Analýza vývoje/rozvoje politického extremismu, analýza míry politického extremismu v ČR, analýza dopadů politického extremismu na život v dané obci či regionu. Jak stimulovat pozitivní dopady a eliminovat dopady negativní.
4. Metody: Analýza statistických dat. Grafické a statistické metody vyhodnocení.
5. Vyhodnocení a závěry. Výsledky a zhodnocení získaných údajů a informací.

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Zaměření, cíl, studie. 4. Analýzy dopadů politického extremismu. 5. Vyhodnocení studie. 6. Závěr. 7. Přehled použité literatury a zdrojů. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **40-50 stran, dle možností**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

1. ČERNÝ, Petr. *Právní ochrana před extremismem*. Praha: C.H. Beck, 2008. 255s. ISBN:978-80-7400-053-9.
2. DANICS, Štefan. *Extremismus hrozba demokracie*. Praha: Police history, 2002. 128s. ISBN: 80-86477-07-X.
3. DANICS, Štefan. *Extremismus*. Praha: Triton s.r.o., 2003. 62s. ISBN: 80-7254-454.
4. DEMJANČUK, Nela a Lenka DROTÁROVÁ. *Vzdělávání a extremismus*. Praha: Epocha, 2005. 136s. ISBN: 80-86328-83-X.
5. FIALA, Petr. *Politický extremismus a radikalismus v České republice*. Brno: Masarykova universita, 1998. 303s. ISBN: 80-210-1798-8.
6. CHARVÁT, Jaroslav. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. 183s. ISBN: 978-80-7367-098-6.
7. CHMELÍK, Jaroslav. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde a.s., 2001. 172s. ISBN: 80-7201-265-7.
8. ŠÍŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Portál, Praha, 2008. 273s. ISBN: 88073671822.

Jiné zdroje:

Portál Ministerstva práce a sociálních věcí: www.mpsv.cz
Portál ministerstva spravedlnosti: www.mvcr.cz

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Štěpán Strnad**
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Datum zadání bakalářské práce: **30. listopadu 2012**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2014**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
L.S.
Studentská 13 (25)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 29. března 2013

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích .....

Tereza Dvořáková

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Štěpánovi Strnadovi za pomoc při vypracování bakalářské práce a dále všem, kteří mi byli nápomocni při vypracování bakalářské práce.

Obsah

1 ÚVOD.....	3
2 LITERÁRNÍ REŠERŠE	5
2.1 Charakteristika pojmů	5
2.1.1 Vymezení pojmu extremismus	5
2.1.2 Vymezení pojmu radikalismus	8
2.1.3 Vymezení pojmu anticikanismus	8
2.2 Rozdělení extremismu dle ideologické orientace	9
2.2.1 Politický extremismus	10
2.2.2 Pravicový extremismus	10
2.2.3 Levicový extremismus.....	11
2.3 Krajní pravice a krajní levice	13
2.3.1 Komunismus.....	13
2.3.2 Anarchismus	14
2.3.3 Neonacismus.....	15
2.3.4 Nacionalismus	15
2.4 Legální a ilegální politické strany, politická hnutí v ČR	16
2.4.1 Legální politická strana DSSS (Dělnická strana sociální spravedlnosti)	17
2.4.2 Ilegální, neregistrované politické strany, politická hnutí v ČR	18
2.5 Právní postižitelnost extremismu	19
3 CÍL A METODIKA PRÁCE	21
4 VÝSLEDKY	23
4.1 Socio-ekonomická charakteristika Ústeckého kraje se zaměřením na region Šluknovsko	23
4.1.1. Zaměstnanost, nezaměstnanost.....	25
4.1.2 Kriminalita.....	28
4.1.3 Etnické složení obyvatelstva ČR	30
4.1.4 Sociálně vyloučené lokality.....	30
5 VYHODNOCENÍ.....	33
5.1. Vyhodnocení socio-ekonomických faktorů	33
5.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření	34
6 ZÁVĚR.....	43
I. SUMMARY AND KEY WORDS	45

II. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	46
III. Seznam grafů	1
IV. Seznam obrázků.....	1
V. Seznam tabulek	1
VI. Seznam příloh	2
Příloha č. 1	3

1 ÚVOD

V současném světě dvacátého prvního století se ve společnosti projevuje mnoho sociálně patologických jevů. Jedním z těchto jevů je extremismus, stále více se prosazující a vyvíjející. Extremismus, ať již náboženský, rasový či politický, se jeví jako závažný sociologicko-společenský problém po celém světě. A to jak v podobě různých extremistických hnutí v jednotlivých zemích, tak i v podobě terorismu, který je velkou hrozbou pro demokracie dvacátého prvního století. Terorismus v jeho současné podobě je velmi mladým druhem extremismu. Největší vlna terorismu se spustila až po 11. září 2001. Od tohoto okamžiku je terorismus jednou z nejznámějších a nejobávanějších forem extremismu vůbec. Ve střední a západní Evropě se extremismus projevuje již desítky let. Potýká se s ním jak Evropská unie, tak i státy stojící mimo Evropskou unii. Proti extremismu stále více vystupují, jak vládní organizace, tak i nevládní organizace po celém světě. Státy činí zákonné kroky proti vymýcení tohoto celosvětového fenoménu. V České republice se fenomén extremismu začal viditelně prosazovat po sametové revoluci a v devadesátých letech minulého století. Extremismus dostal, v Československé federativní republice a po roce 1993 v České republice, možnost začít se mnohem znatelněji projevovat zejména proto, že po sametové revoluci došlo k jakémusi uvolnění politiky a morálky obyvatelstva, které neumělo žít po roce 1989 svobodně v nově nastoleném pluralitním demokratickém systému. Svoboda byla chápána jako neomezené právo jednotlivce činit cokoli, aniž by byla brána v potaz práva a svoboda jiných osob a skutečnost, že svoboda jednoho jednotlivce končí tam, kde začíná svoboda jiného. Nebylo pochopeno, že svoboda především zavazuje, a že demokracie není libovůlí, chaosem a anarchií, ale že umožňuje občanovi činit jen to, co není zákonem zakázáno, a chrání ho před tím být nucen činit to, co zákon neukládá, viz Listina základních práv a svobod, čl. 1. odst. 3. Toto podhoubí špatně pochopené svobody dalo vzniknout i mnoha extremistickým názorům prosazovaných extremistickými, byť marginálními, skupinami osob. Nastal tak přirozený jev porevolučního uvolnění a změny politického režimu, pro který neexistoval právní řád, který by zajišťoval zejména na platformě ústavních zákonů fungování právního státu. Česká republika čelí různým druhům extremismu ale i v současnosti, kdy je možnost fungování právního státu zákonnými prostředky zajištěna. V naší společenské realitě se setkáváme převážně s politickým extremismem v podobě různých extremistických

politických stran, zaměřených jak levicově, tak pravicově. Další častou formou extremismu v České republice je rasově zaměřený extremismus, jehož cílem je většinou romská menšina, nebo naopak romští extrémisté vystupující proti většinové populaci České republiky.

V teoretické části této práci se budu zabývat především politickým extremismem, který sužuje Českou republiku, a to cílovou severní oblast naší republiky – oblast šluknovského výběžku konkrétně město Varnsdorf. K pochopení celé problematiky bude vysvětlen pojem extremismus, radikalismus a anticikanismus. Stěžejní pro tuto práci je i rozdělení extremismu dle ideologické orientace, a to na politický extremismus a z něho vyplývající pravicový extremismus a levicový extremismus. Dále se teoretická část této práce zaměřuje na popis krajní pravice a krajní levice. Krajní pravice byla a je zastupována neonacistickými a nacionalistickými názory a postoji. Krajní levice je v práci zastupována popisem komunismu a anarchismu. Komunismus v pravém slova smyslu je, zejména starším generacím, dobře znám, ale nesmí se zapomínat i na jeho podstatný vliv v dnešní době. Dnešní KSČM zaujímá významné postavení napříč celým politickým spektrem a na stranu jejích dnešních idejí se staví stále více obyvatel České republiky s významným zastoupením mladých voličů. Práce postupně přechází do popisu a přehledu politických stran a politických hnutí, které působí na území České republiky ať už legálně nebo nelegálně. Proti extremistickým projevům legálně a ilegálně působících skupin je potřeba, aby do právního systému České republiky byly zakotveny zákony a vyhlášky, které se proti projevům extremismu aktivně využívají, proto jsou v dalších kapitolách popsány právní prostředky ochrany proti politickému extremismu.

2 LITERÁRNÍ REŠERŠE

2.1 Charakteristika pojmů

2.1.1 Vymezení pojmu extremismus

Pokud chceme nalézt přesnou definici extremismu, s největší pravděpodobností se nám to nepodaří. Mezioborově je chápán zcela odlišně. Jinak jej mohou vymezovat sociologové, politologové nebo kriminologové. Tento termín je velice obsáhlý a každý nebo každá instituce, jak už je výše zmíněno, ho vnímá a popisuje různými způsoby a pro vysvětlení tohoto termínu využívá nejrůznějších definic. Tato složitost je dána společenským charakterem a stejně, tak i nalezením dělicí čáry mezi normálním jednáním a jednáním, které označujeme jako extremistické. (Kasal, 2012)

V obecné rovině jde o výrazné odchýlení se od obecně uznávaných a v aktuální době přijímaných norem.

V rovině *sociologické* lze extremismus vymezit jako souhrn určitých sociálně patologických jevů, vytvářených více, či méně organizovanými skupinami osob a příznivci těchto skupin, s dominujícím odmítáním základních hodnot, norem a způsobů chování platných v aktuální společnosti. (Chmelík, 2001)

Policie pak extremismus definuje jako verbální, grafické, fyzické a jiné aktivity spojené zpravidla s vyhraněným ideologickým nebo jiným kontextem, které vyvíjejí jednotlivci nebo skupiny osob s názory výrazně vybočujícími z všeobecně uznávaných společenských norem se zřetelnými prvky netolerance, zejména rasové, národnostní, náboženské nebo jiné obdobné nesnášenlivosti a které útočí proti demokratickým principům, společenskému uspořádání, životu, zdraví, majetku nebo veřejnému pořádku. (Chmelík, 2001)

Pro bližší specifikaci tohoto termínu byla vybrána definice, kterou používá Ministerstvo vnitra České republiky. Tato definice se jeví jako nejpříhodnější zejména proto, že vychází se samotné Ústavy České republiky, zákon č. 1/1993 Sb., v platném

znění, a na něj navazujícího dalšího ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, v platném znění.

Pojmem extremismus označuje ministerstvo ideologické postoje, které se vymykají ústavním a zákonným normám, vyznačující se především různými prvky netolerance, diskriminace a vystupující proti demokratickým ústavním principům. Mezi tyto principy patří:

-Česká republika je demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 Ústavy),

-svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát (čl. 1 Ústavy),

-nezměnitelnost podstatných náležitostí demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy),

-svrchovanost lidu (čl. 2 Ústavy),

-volná soutěž politických stran respektující základní demokratické principy a odmítající násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů (čl. 5 Ústavy),

-ochrana menšin při rozhodování většiny (čl. 6 Ústavy),

-svoboda a rovnost lidí v důstojnosti a právech, nezadatelnost, nezcizitelnost, nepromlčitelnost a nezrušitelnost základních práv a svobod bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního a sociálního původu, příslušnosti k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení (čl. 1, čl. 3 Listiny základních práv a svobod).

Další možná definice a vysvětlení pojmu extremismu zní takto: Extremistické síly působí destruktivně na celou společnost. Snaží se rozkládat demokratický a ekonomický systém daného státu. Snaží se demokratické systémy přetvořit v nedemokratické (tzn. totalitní systémy, anarchii, diktaturu).

Extremismus můžeme definovat také podle aktivit, pomocí kterých extrémisté prosazují své cíle. Extremisté mohou prosazovat své cíle z pravidla třemi způsoby.

- 1) Prvním způsobem, jak lze prosazovat extrémistické cíle, je jejich realizace pomocí *humánních ideálů*. Jde o způsob, který svou podstatou a v určité míře

narušuje zákon. Tyto extremistické skupiny prosazují své cíle a pseudohumánní ideály nežádoucím a nepřijatelným způsobem.

- 2) Druhá skupina extremistů prosazuje své ideály v podstatě v souladu se zákonem tedy *legálním způsobem* a postupně v jednotlivých méně nápadných krocích. Proto se tyto skupiny extremistů zpočátku jeví pro demokracii jako neškodné.
- 3) Třetí skupina prosazuje své cíle *nezákonně-ilegálně*, protiústavně a nehumánními způsoby. Jedná se o nejvíce nebezpečnou a krutou skupinu extremistů, popř. extremismu jako takového.

K pojmu extremismus se váže i spousta dalších pojmů, které jsou v souvislosti s extremismem používány. Jedná se zejména o pojmy rasa, národnost, menšina.

Lidská rasa je určitá skupina, větší počet lidí, která je spojována určitými charakteristickými rysy. Jedním z nich je dlouhodobý historický a společenský vývoj, na základě kterého se v průběhu historie vytvořily totožné morfologické a fyziologické znaky, jako jsou barva pleti, tvar nosu, barva očí a vlasů, tvar lebky, atd.. Jako příklad jsou uváděny obvyklé druhy ras jako je europoidní, mongoloidní, negroidní a australoidní. Rasová problematika je jedním z nejběžnějších projevů extremismu a vzniku extremistických skupin.

Pojem *národnost* je všeobecně známý pojem, ale i přes to není od věci tento termín přesněji popsat. Národností se rozumí příslušnost občana k určitému národu. Národ je společnost lidí, která se vyznačuje společnou historií, specifickou kulturou, jednotným jazykem a zejména společným územím a důležité je i vědomí a smýšlení občanů o tom, že národ tvoří.

Menšina, jinak také označována jako minorita, je pojem, který označuje přesně vymezenou skupinu lidí, jež se na první pohled odlišuje od „většinové“ společnosti a samozřejmě se sama jako skupina chápe. Jedná se o skupiny lidí, které se nápadnými myšlenkovými nebo sociologickými způsoby odlišují od běžné populace. A tyto skupiny se sami dobrovolně od ostatních osob odlišují a tvoří skupiny.

2.1.2 Vymezení pojmu radikalismus

Teoretické pojetí radikalismu lze definovat jako abstraktní prostor. V rámci abstraktního prostoru jsou vykazovány výrazné prvky nespokojenosti s pluralitním uspořádáním, zabezpečením práv, svobod a povinností pro konkrétní část společnosti. Ve společnosti jsou patrné velmi kritické prvky k formě demokratického uspořádání, požadována je změna formy demokratického systému. Demokratický systém se svými základními hodnotami, principy a mechanismy není zcela odmítán a zavrhován. Avšak v dílčích aspektech je zpochybňován výrazně. (Mareš, 2003)

K prosazování radikálních cílů jsou používány populistické a aktivní metody agitace. Při uplatňování radikálních cílů jsou respektovány základní demokratické principy a v neposlední řadě státní monopol k používání fyzického násilí. Politická legitimnost je zpochybňována a obviňována z prosazování „sobeckých“ zájmů. Které jsou namířeny proti zájmu celku (národ, lid). Radikál se vzdaluje od centra demokratických sil, ale nedosahuje hranice extremismu. (Mareš, 2003)

2.1.3 Vymezení pojmu anticikanismus

Pojem anticikanismus (možno použít také anticiganismus) byl poprvé použit v českém prostředí a to velmi kontroverzním spisovatelem a romským aktivistou Václavem Mikou. Tento termín byl zaveden jako výraz pro označení protiromských postojů v roce 2009, kdy Václav Mika vydal svoji první spornou a velmi extrémně smýšlející publikaci Anticikanismus v Čechách. Václav Mika je také známí tím, že v roce 2006 vyzýval Romy k hromadnému odchodu z českých zemí kvůli přespřílišné diskriminaci. Svým způsobem lze i Václava Miku označit za extremistu, protože svými postoji a názory se vymyká většinové společnosti a své pocity z nastalé situace mezi Romy většinovým obyvatelstvem v roce 2006 dával patřičně najevo, místy až nepřístojně. Jeho smýšlení je velmi omezeno a to v tom smyslu, že nepřijímá názory ostatních lidí a v potaz bere pouze svůj názor a názory romských příslušníků, které také bývají velmi často vyhraněny a zaměřeny pouze ve prospěch romské menšiny a dále už nezohledňují postoje a názory ostatních spoluobčanů. Václav Mika dokonce ve svém dílu Anticikanismus v Čechách pojednává o evropském apartheidu. Ve své publikaci

přirovnává současný stav romského obyvatelstva k situaci, která nastala v Jihoafrické republice v roce 1948-1990. Hovoří o vzniku romských ghett, které přirovnává ke ghettům, které vznikaly v Jihoafrické republice pro bastuanty. Za nepřipustné považuje nevpouštění Romů do veřejných prostor, umístování romských dětí do zvláštních škol. Porovnání s jihoafrickým apartheidem je však nepřesné a ze strany Václava Míky zřejmě nepochopené. Zatímco v Jihoafrické republice se jednalo o oficiální politiku země, v České republice je omezování romského obyvatelstva pouze lokálního charakteru.

Pojem anticikanismus vznikl jen před několika lety, ale jeho podstata je velmi starou záležitostí. Anticikanismus se přenáší z generace na generaci již stovky let. Celé chápání romského obyvatelstva jako problému je dán jistými faktory, které může zvrátit pouze samo romské obyvatelstvo. Romská menšina je není schopna vytvořit vlastní politickou reprezentaci v politickém systému na celém světě. Romští obyvatelé nejsou schopni přiblížit se svou vzdělaností a profesní úrovní ostatnímu obyvatelstvu.

2.2 Rozdělení extremismu dle ideologické orientace

Extremistické aktivity můžeme rozdělit do tří skupin podle ideologické orientace. Jedná se o jakési základní a nejznámější rozdělení extremistických aktivit a to na levicové, pravicové a náboženské. Pravicový a levicový extremismus vychází z politologického pojetí levice a pravice, jedná se o primární politickou orientaci. Pro přesnější pochopení a vymezení pojmu pravicový a levicový extremismus, je potřeba primárně popsat politický extremismus, ze kterého pravicový a levicový extremismus vychází. Za sekundárně politicky orientovaný extremismus se označuje náboženský, ekologický a nacionalistický extremismus.

Náboženský extremismus není stoupencem demokracie, naopak usiluje o přetvoření demokracie na teokracii. Většinou dochází k porušování lidských práv a svobod ve jménu víry a náboženství. Nejznámějším projevem náboženského extremismu jsou sekty a sektářství.

2.2.1 Politický extremismus

Jde o extremismus, jehož podstatou je odchýlení se od obecně zavedených a v aktuální době přijímaných norem. Má podobu politického programu s výraznými prvky názorové nesnášenlivosti a odmítání kompromisních řešení. Je manifestován jako radikální až militantní odmítání politiky státu anebo ústavního pořádku, a to i za použití násilí. (Chmelík, 2001) Političtí extremisté pak mohou být označováni a zaměňováni za vyhraněné radikály, nebo za teroristy. Dle Š. Danicse je však nezbytné definovat vztahy a vzájemné souvislosti politického extremismu na škále hierarchické triády: *radikalismus - extremismus - terorismus*. danics

Pojem politický extremismus je ovšem vykládán značně nejednotně. V mnoha případech ovšem můžeme zaznamenat shodu ve výkladu slovního spojení politický extremismus mezi jednotlivými orgány činnými v trestním řízení. Pokud se ale jednotlivé instituce mezi sebou pustí do náročnější diskuse při řešení konkrétního problému nebo problému dochází k rozlišnému výkladu slovního spojení politický extremismus a není zcela přesné vymezení jeho obsahu. Pokud nahlédneme do zahraničních poznatků a definování politického extremismu opět nenacházíme přesnou shodu ve vymezení tohoto pojmu. Pokud ovšem není nalezen kompromis ve výkladu tohoto výrazu, velmi špatně se definují opatření proti výskytu politického extremismu napříč jednotlivými státy, v tomto případě mezi státy Evropské unie.

2.2.2 Pravicový extremismus

Pravicoví extrémisté jsou radikálně smýšlející skupiny, které se staví, z politického hlediska, na stranu pravice (z historie-nacismus). Pravicový extremismus zpravidla zpochybňuje demokratické principy. Výrazný postoj v této skupině extremistů zauímají nacionalisté, jejich totožným rysem je upřednostňování národního principu nad občanským principem. Skupiny pravicových extremistů z podstaty odmítají uplatňování lidských a občanských práv. Jejich programy obsahují v převážné míře prvky rasismu, antisemitismu nebo xenofobie. Tyto prvky skrývající se ve stranických

programech bývají otevřené nebo skryté, vždy záleží, která skupina extremistů program vytváří.

Poznávacím znakem nejextrémnějších hnutí na samém konci pravého spektra jsou hesla o „etnické čistotě“ nebo „rasové válce“. Svě místo zde mají kultury „národa, „krve“ a „země“, které kladou důraz na rasu a národ ve spojení s jejich historickým teritoriem. Vyznavači zmíněných hesel a kultů se často zcela nepokrytě hlásí k dědictví německého nacismu a italského fašismu, tedy k militantně nacionalistickým a rasistickým hnutím, která si dala za cíl svržení stávajících politických režimů a převzetí státního aparátu.

Společným jmenovatelem militantně nacionalistických skupin je přesvědčení o nadřazenosti určité skupiny lidí, víra v potřebu silného vůdce a vnímání násilí jako očištné síly. Za svůj cíl považují silný stát s rasově čistou společností, silným vůdcem a pevným řádem, jehož narušení je třeba tvrdě trestat. Opodstatněnost své existence vidí v předurčeném poslání: „Jsme zde, abychom byli připraveni až přijde den a lidstvo prohlédne....“

Pojmy, které jsou typické pro ultrapravicí-autorita a moc.

„ Moc pro mě představuje záruku autority, která implikuje nadřazenost některých skupin či jednotlivců nad ostatními, což je opětovně vede k upřednostňování autoritativních nebo vysloveně diktátorských režimů.“ (Charvát, 2007)

2.2.3 Levicový extremismus

Levicoví extrémisté jsou naopak skupiny, které smýšlejí extrémně levicově (z historie- leninismus, stalinismus). Levicový extremismus z principu odmítá ústavní principy a principy ústavního státu.

Významné místo zde zaujímají vyznavači marx-leninské revoluční ideologie, vyzývající k diktatuře proletariátu, tedy k organizovanému, systematicky uplatňovanému násilí, jehož cílem a smyslem je likvidace aktivních odpůrců i veškeré možné názorové opozice.

Součástí levicového extremismu je i tzv. anarchoautonomní hnutí, které spojuje anarchisty s příznivci tzv. autonomního neideologického proudu, odmítajícího respektovat jakýkoliv společenský řád a jeho struktury. Cílem anarchoautonomů je odstranit stát a vytvořit prostor zcela zbavený všech autorit. Takový systém by ovšem ve svém důsledku nebyl schopen zajistit lidská práva a svobody.

Stoupenci levicového extremismu tedy vyznávají teorii naprosté rovnosti a harmonii vztahů mezi lidmi. K tomu by ale mohlo dojít pouze v případě, že by byly zrušeny všechny demokratické systémy po celém světě. Podstatným faktorem pro dosažení naprosté rovnosti by bylo odstranění ekonomických rozdílů. Odstranění ekonomických rozdílů je typické pro levicový extremismus vyznávající principy marxismu.¹ Levicoví extremisté nabývají dojmu, že člověk je od přírody stvořen k tomu, aby žil v naprosto rovné společnosti, ale společnost jako taková, která v současné době existuje, lidi kazí svými kapitalistickými principy společnosti. Je tedy v zájmu všech odstranit kapitalistickou společnost a vytvořit společnost novou, která bude nezkažená a bude tvořena pouze jednou vrstvou. Názory na to, jak by měla nově vytvořená společnost vypadat, se výrazně liší. Každá frakce levicového extremismu na to má vlastní názor, které se vzájemně neprolínají. Narážejí tedy sami mezi sebou na problém nejednotnosti názorů na vytvoření nové nezkažené společnosti. Levicový extremismus je mnohem méně homogenní v porovnání s pravicovým extremismem.

Zásadním principem pro levicový extremismus je také pojem *svoboda*. Svoboda vychází z anarchistické ideologie. Podle anarchistické ideologie je zapotřebí, aby každý člověk byl svobodný a oprostěný od všech povinností a pravidel, která jsou v dnešní společnosti běžná. Jedině tak je možné docílit spravedlivé společnosti. Dalším pojmem, který jde ruku v ruce a pojmem *svoboda* je *rovnost*. Pokud jsou si všichni lidé rovni, není možné, aby nebyli svobodní. Z toho vychází, že by lidem neměl nikdo vládnout.

---

¹ Marxismus je politická praxe, filosofická a ideologická teorie, která byla popsána Karlem Marxem. Tuto teorii dále rozvinul Friedrich Engels. Základním dílem, ze kterého politická ekonomie vychází je *Kapitál*. Na základě ekonomické nerovnosti mezi lidmi dochází k třídnímu boji. Jedná se o třídní boj mezi vykořisťovateli a vykořisťovanými. Díky třídnímu boji dochází k revolucím, které jsou pro společnost nežádoucí.

2.3 Krajiní pravice a krajiní levice

Tato kapitola si klade za cíl popsat a v obecných rysech analyzovat vývoj a existenci krajiní pravice a krajiní levice. Těmto politickým směrům je v současné době věnována nejen odborná, ale i mediální pozornost. První dvě podkapitoly jsou věnovány krajinímu levicovému extremismu a to komunismu a anarchismu. V průběhu 19. a počátkem 20. století se začíná diferencovat socialistické myšlenky a vzájemně se ovlivňovat. Dnes tedy můžeme definovat dva hlavní ideologické proudy krajiní levice a to, jak již bylo řečeno, na komunismus a anarchismus. Další dvě kapitoly potom pojednávají o krajiním pravicovém extremismu, který je zastoupen neonacismem a neonacionalismem. (Mareš, 2011, Roudenský, 2009)

2.3.1 Komunismus

Termín komunismus ve svém základním významu označuje utopistickou vizi budoucí společnosti, přesně tak jak ji předpovídali Marx a Engels. Ve svém druhotném významu označuje ideje a politiku komunistických stran, které jsou inspirované marxistickými principy. Třetí forma využití pojmu komunismus se používá k pojmenování režimů, které zřídily komunistické strany poté, co se dostaly k moci, například jako Sovětský svaz. (Charvát, 2007)

I po pádu Železné opony představuje komunismus důležitou součást politického života. A to jak v globálním, evropském i českém měřítku. Komunismus je nedílnou součástí krajiní levice a jeho myšlenky stále oslovují miliony lidí po celém světě. V České republice je tomu také tak. (Mareš, 2011)

V průběhu vývoje se komunismus začal diferencovat do různých subvariant, které nelze jednoznačně vymezit. Zjednodušeně lze jako hlavní subvarianty komunismu pojmenovat: (Mareš, 2011)

- Dogmatický marxismus
- Marxismus-leninismus, zde nalézáme specializované podtypy: stalinismus, trockismus, maoismus, komunismy třetího světa a nezúčastněných zemí, nebolševismus či nekomunismus

- Levý komunismus
- Neomarxistické komunistické směry
- Národní bolševismus

2.3.2 Anarchismus

Slovo „anarchia“ má řecký původ a v původním smyslu označuje neposlušnost a bezvládní. V průběhu historie se ovšem význam tohoto slova měnil a jeho obsah byl různě interpretován. Základní myšlenka anarchismu spočívá v chápání moci a autority. Moc i autorita jsou považovány za utlačitelské. Příznivci anarchismu se snaží dosáhnout společnosti, kde neexistuje moc jedněch nad druhými. Moc má projevy ekonomické, politické a morální. Tyto nástroje moci jsou chápány jako hlavní zdroj omezování svobody jednotlivců. Ideální je taková společnost, kde budou odstraněny všechny politické a ekonomické principy. Výchova jednotlivce bude směřovat k utužování silných, svobodných a zodpovědných myslí. Důraz při výchově se bude klást i na kulturu svobody, emancipace a různorodosti. Společným cílem všech anarchisticky smýšlejících jedinců je odstranění donucovací autority, jež je zastupována především kapitalismem a státním zřízením. Nutné je podotknout, že zástupci anarchistického proudu se značně rozcházejí v ekonomické otázce. Nikdo z nich přesně neví, jak by měla být bezstátní společnost ekonomicky organizována. Základní ideologie anarchismu se na základě různých postojů k ekonomické organizaci bezstátní společnosti člení do dalších proudů, které přímo vycházejí z anarchismu. Patří mezi ně individualismus, mutualismus, kolektivismus, anarchokomunismus nebo anarchosyndikalismus. (Tomek, 2006)

2.3.3 Neonacismus

Neonacismus je politická ideologie vycházející z nacismu, která vznikla po 2. světové válce. Rozdíl mezi neonacismem a klasickým nacismem je v časovém vymezení (nacismus vznikl v 20. letech 20. století, neonacismus po 2. světové válce). Neonacistické názory jsou agresivní vůči národním menšinám. Tzv. rasová hygiena a nastolení celkového pořádku patří mezi hlavní myšlenky, které neonacisté v současné době prosazují. Z problémů státu většinou viní multikulturalismus a židy, kteří mají podle nich narušovat funkčnost státu a plánovat celosvětové spiknutí. (Evropa 2045, 201

Tradičními nacistickými symboly jsou hákový kříž neboli svastika, německé válečné kříže či orlice a germánské runy, které nesly často uniformy tehdejších vojáků. Jedny z nejsilnějších neonacistických uskupení jsou v USA, Rusku a Skandinávii. V Německu jejich počet a aktivita značně poklesly po začátku 90. let 20. století, kdy tyto skupiny aktivně útočily na národnostní menšiny. (Evropa 2045, 2014)

Neonacistů je v České republice zhruba několik tisíc, pouze část z nich je ale aktivních. Nejaktivnější byla neonacistická uskupení v období po sametové revoluci. V roce 1993 vznikla v ČR pobočka světové neonacistické organizace Hammerskins s názvem Bohemia Hammer Skins a o tři roky později vzniklo uskupení Blood and Honour Division Bohemia. (Evropa 2045, 2014)

2.3.4 Nacionalismus

Nacionalismus je politická ideologie, která částečně navazuje na patriotismus, čili vlastenectví vztažené spíše k územnímu či politickému celku nežli k národu. Je založen na pojmu národ (lat. natio) a pracuje dále s pojmy jako například etnikum, etnická příslušnost či národní identita. Je to politické hnutí založené na vyzdvihování a zdůrazňování společných kulturních a materiálních zájmů příslušníků jednoho národa, často s cílem dosáhnout státní samostatnosti. (Evropa 2045, 2014)

Lze rozlišovat mezi dvěma typy nacionalismu: německý nacionalismus, který staví na etnicitě (německý jazyk a německé jméno), a francouzský nacionalismus založený na principu chápání všech jedinců jako občanů. Specifické místo zaujímá židovský nacionalismus, sionismus, který je spojen s židovskou vírou. (Evropa 2045, 2014)

Hlavní principy, na kterých staví nacionalismus jsou: oddanost jedince národu a výjimečnost, a v některých případech až nadřazenost vlastního národa. Národ je definován na základě existence společných hodnot a tradic a zakládá se na společném jazyku, historii, náboženství a území. (Evropa 2045, 2014)

Nacionalistická hnutí můžeme dodnes nalézt na území některých evropských států – jedná se především o Spojené Království Velké Británie a Severního Irska, která se potýká se skotským, irským a velšským nacionalismem; Španělsko s baskickým separatistickým hnutím; a mezi národy bývalé Jugoslávie. Rovněž proces sjednocení Německa na počátku 90. let vyvolal některé nacionalistické aspirace. (Evropa 2045, 2014)

Nacionalismus je často vnímán jako základ pro ideologie nacismu a fašismu, které se rozvinuly a uplatnily v první polovině dvacátého století. (Evropa 2045, 2014)

2.4 Legální a ilegální politické strany, politická hnutí v ČR

K zákazu činnosti politických stran docházelo v České republice již po roce 1989, avšak důvody k zákazu činnosti politických stran byly čistě formální záležitostí, kdy strany nevykazovaly své výroční finanční zprávy. Významným milníkem byl až rok 2010, kdy byla poprvé, na základě rozhodnutí soudu, zakázána politická stran-Dělnická strana z čistě ideologických důvodů. (Mareš, 2012) Poprvé byl aplikován paragraf 5 odst. 1 zákona č. 429/1991 Sb., o sdružování politických stran a hnutí. Činnost Dělnické strany byla zakázána z několika důvodů, a to: 1) protiprávnost, 2) přičitatelnost, 3)

dostatečné bezpečnostní hrozby pro demokratický právní stát, 4) proporcionalita zamýšleného zásahu do sdružovacího práva. (Černý, 2010)

2.4.1 Legální politická strana DSSS (Dělnická strana sociální spravedlnosti)

Vzhledem k tomu, že Dělnická strana sociální spravedlnosti je jednou z nejvíce politicky extremistických stran, která smýšlí extrémně pravicově, je potřeba, k širšímu pochopení politicky extremistické scény v České republice, popsat Dělnickou stranu sociální spravedlnosti. Jedná se o stranu neparlamentní.

Dělnická strana sociální spravedlnosti je politickou stranou podle zákona o sdružování v politických stranách a hnutích č. 424/1991 Sb. a ve znění pozdějších předpisů. DSSS vznikla jako nástupkyně Dělnické strany, která byla založena 21. ledna 2004 a od soudního rozpuštění Dělnické strany v roce 2010 vystupuje již jako zmiňovaná Dělnická strana sociální spravedlnosti.

DSSS se ve svém programovém prohlášení dlouhodobě zavazuje k podporování zájmů pracujících obyvatel České republiky, studentů. Dále také usiluje o aktivnější podporu seniorů ze strany státu, tzn. zvýšení důchodů. Podle DSSS by stát měl aktivně podporovat rodiny s dětmi a také podporu tradičních českých rodin. Přistěhovalci jsou podle DSSS narušujícím prvek českého národa, přistěhovalci by neměli přispívat ke zvyšování natality v České republice. DSSS usiluje o prosazení sociálních jistot pro všechny občany České republiky a to s ohledem na diskriminaci a znevýhodňováním určitých skupin obyvatel. Jejich cílem, zakomponovaným ve volebním programu, je vytvářet demokratickou společnost s principy sociální spravedlnosti pro všechny obyvatele České republiky a to s odstraněním rozdílů-rasových, věkových či pohlavních. Dalším cílem, který přímo souvisí s podporou českých domácností, je podpora a rozvoj domácího podnikání před přílivem zahraničních investorů na český trh. Politika českého státu by se měla zaměřit na podporu malého a středního podnikání s ohledem na navrácení se k původním řemeslům a kvalitu manuální práce českých zaměstnanců a živnostníků.

Hlavní programové teze DSSS:

- 1) Vystoupení z EU a NATO
- 2) Vypovězení ilegálních přistěhovalců
- 3) Zavedení jednokomorového parlamentu, tzn. zrušení senátu
- 4) Zrušení státních dotací pro politické strany za mandáty poslanců a senátorů
- 5) Zavedení odvolacího práva voličů vůči poslancům
- 6) Větší samostatnost města obcí v právní a daňové oblasti
- 7) Zřízení zemských hranic Moravy a Slezska
- 8) Zákaz homosexuálních sňatků
- 9) Obnovení trestu smrti
- 10) Absolutní zákaz všech drog
- 11) Prošetření tzv. malé a velké privatizace
- 12) Obnovení cechů

DSSS se hlásí k českému a moravskému patriotismu. Pro Dělnickou stranu sociální spravedlnosti je také důležité, že odmítá a odsuzuje totalitní ideologie 20. Století, tzn. komunismus a nacismus. DSSS odmítá závislost České republiky na institucích Evropské unie a s tím související příliv imigrantů.

S ideologií DSSS souvisí téma, které se týká romské menšiny na území České republiky. Podle DSSS je romská menšina na území našeho státu nevíтанá a nepatří mezi české obyvatelstvo. V minulosti se již několikrát příznivci DSSS pokusili o pogromy na Romech. Pokud se v tisku objeví zpráva o útoku Romů na bílé obyvatele DSSS na základě těchto zpráv velmi často pořádá protesty, mítinky nebo protesty proti nepřizpůsobivému chování Romů.

2.4.2 Ilegální, neregistrované politické strany, politická hnutí v ČR

V roce 1990 na základě paragrafu 5 zákona o sdružování občanů byla odmítnuta žádost na registraci sdružení Neviditelné říše rytířů Ku Klux Klanu ze strany Ministerstva vnitra. I občanské sdružení Národní domobrana podala žádost o registraci na Ministerstvo vnitra. Žádost byla v roce 2008 zamítnuta vzhledem k faktu, že skutečným cílem tohoto krajně pravicového občanského sdružení byla podpora násilí,

porušování ústavy a zákonů. Dalším extremistickým subjektem, kterému byla na základě stejného zákona přijata žádost na registraci přijata je Národní Aliance, která ovšem v roce 200 byla také rozpuštěna, tentokrát kvůli rozporu s reálnou činností strany a zákonem o sdružování občanů.

2.5 Právní postižitelnost extremismu

Projevy extremismu v České republice lze právně stíhat na základě trestního a správního práva, kde jsou stanoveny zákonné podmínky, podle kterých může dojít k suspendaci základních lidských práv a svobod. V roce 1996 byl ministerstvem spravedlnosti vydán dopis pojednávající o činech s extremistickým podtextem:

„pro společnost nebezpečné činy spočívající v užití násilí, vyhrožování usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu, ve veřejném hanobení a podněcování k nenávisti, ublížení na zdraví, namířené proti skupinám obyvatelů nebo jednotlivci pro jejich politické přesvědčení, národnost, rasu a vyznání, v podpoře či propagaci hnutí směřujících k potlačení práv a svobod občanů, hlásání národnostní, rasové, třídní nebo náboženské zášti a ve veřejném projevování sympatií k fašismu nebo k jinému podobnému hnutí“

K suspendaci tak může dojít v případě zájmu chráněných hodnot, kterými jsou ochrana práv a svobod druhých, veřejná bezpečnost nebo bezpečnost státu. Avšak omezení základních práv a svobod musí být prováděno v přiměřené míře, legislativně vymezeno například v Listině základních práv a svobod nebo mezinárodních smlouvách (Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, Listina základních práv EU). Protiextremistická politika nejčastěji omezuje svobodu projevu, svobodu shromažďování nebo svobodu sdružování. Policie vyhodnotí, o jak závažné chování se jedná nebo jednalo a podle toho jsou vykonavatelé trestného činu popřípadě přestupku potrestáni. (Strnad, nepublikováno)

Na základě trestního práva lze vymezit pět oblastí skutkové podstaty, které je možné aplikovat na trestné činy s extremistickým podtextem. Jedná se o: a) trestné činy proti základům České republiky, cizího státu a mezinárodní organizace, b) trestné činy narušující soužití lidí, c) jiná rušení veřejného pořádku, d) podněcování k trestnému činu a schvalování trestného činu, e) trestné činy proti lidskosti. (Strnad, nepublikováno)

3 CÍL A METODIKA PRÁCE

Cílem bakalářské práce je zaměřit se na určitou obec nebo region v České republice a tuto oblast zkoumat a hodnotit z hlediska politických idejí a extremismu mezi všemi sociálními vrstvami obyvatelstva. Zhodnotit a porovnat zda vybraná obec či region je z hlediska politického extremismu výrazně odlišnější a extremističtější než jiné oblasti v ČR. Dále vyhodnotit jaké pozitivní či negativní dopady politický extremismus do oblasti přináší. Konkrétním vybraným regionem je Šluknovský výběžek, obec Varnsdorf s počtem obyvatel 16 500. Obec Varnsdorf a celý tento region je vybrán především kvůli stálým rasově zaměřeným problémům mezi obyvatelstvem.

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí a to z části teoretické a části praktické. Teoretická část byla věnována pojmům extremismus, radikalismus, anticikanismus. Dále pak politickému extremismu a z něho vyplývajícího pravicovému extremismu a levicovému extremismu. Následovně se teoretická část bakalářské práce zaměřovala na zastoupení krajní pravice a krajní levice, legálním a ilegálním politickým stranám a politickým hnutím působícím v ČR a právním prostředkům ochrany proti politickému extremismu.

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na analýzu socio-ekonomických ukazatelů, které úzce souvisí s radikalizací sociálních skupin. Jako první bude analyzován, na základě statistik Českého statistického úřadu, a charakterizován faktor nezaměstnanosti. Pro přesnější uchopení tématu nezaměstnanosti a jeho vlivu na sociálně patologické jevy mezi obyvatelstvem budou porovnány hodnoty nezaměstnanosti, které vykazuje celá Česká republika a Ústecký kraj, kde se nachází cílová lokalita Šluknovsko. Dalším sledovaným ukazatelem je kriminalita, tento faktor je pro práci nejdůležitější a nejzásadnější. Zejména proto, že kriminalita, a to především ta s extremistickým podtextem, je základním ukazatelem extremismu a radikalismu sociálních skupin. Data, která budou použita pro komparaci kriminálních činů v Ústeckém kraji a celé České republice, respektive v jednotlivých krajích, vychází ze statistik, které každoročně vydává a zveřejňuje Policie České republiky. Na základě použitých dat bude provedena analýza a vyhodnocení stavu a počtu trestných činů na území Ústeckého kraje a ostatních krajů ČR. Dále budou vyhodnoceny údaje o trestné činnosti, které jsou motivované národnostní nesnášenlivostí proti Romům v České

republice. Údaje o trestné činnosti, která je motivována národnostní nesnášenlivostí proti Romům, budou do práce zařazeny zejména pro jejich významnost k tématu pravicového extremismu. Na základě výzkumu Mgr. Štěpána Strnada bude popsáno etnické složení obyvatelstva České republiky. Tento faktor bude po práci zařazen pro jeho významnost z hlediska politického extremismu. Na etnické složení bude práce zaměřena pouze v celorepublikovém měřítku vzhledem k tomu, že etnické složení obyvatelstva není statisticky zaznamenáno pro sledovaný region. Posledním sledovaným socio-ekonomickým ukazatelem jsou sociálně vyloučené lokality, mezi které se oblast Šluknovska řadí. Pozornost je věnována Agentuře pro sociální začleňování a její spolupráci se zastupitelstvy obcí v regionu.

Na závěr práce budou, v kapitole VYHODNOCENÍ, veškeré údaje získané analýzou a zkoumáním jednotlivých socio-ekonomických faktorů, které ovlivňují politicko extremistickou situaci ve zkoumané oblasti, vyhodnoceny a bude navrhnuo vlastní řešení na vypořádání se s politickým extremismem a jeho negativními dopady na region. V dotazníkovém šetření budou občané města Varnsdorf dotazováni na problematiku politického extremismu. Součástí je také grafické a statistické zpracování údajů získaných z místního šetření ve městě Varnsdorf a jeho přilehlém okolí.

4 VÝSLEDKY

4.1 Socio-ekonomická charakteristika Ústeckého kraje se zaměřením na region Šluknovsko

Vzhledem k tomu, že se tato práce zabývá politickým extremismem se zaměřením na Šluknovsko, je potřeba analyzovat celou tuto oblast z hlediska socio-ekonomického. Na základě grafů budou popsány jednotlivé socio-ekonomické ukazatele, které zapříčiňují nebo mohou zapříčiňovat sociální radikalizaci na Šluknovsku. Socio-ekonomické faktory budou popsány a vytvořeny na základě podkladů a odborných statistických šetření Českého statistického úřadu, Policie České republiky a Agentury pro sociální začleňování. Celé šetření bude prováděno jako komparace Šluknovska, kraje Ústí nad Labem a celé České republiky.

Obecná charakteristika oblasti Šluknovsko

Oblast šluknovského výběžku se nachází v severní části České republiky konkrétně v severní části okresu Děčín. Z hlediska krajů se oblast nachází opět v severní části kraje Ústeckého. Ze všech stran tento region sousedí s Německem, je obehnan česko-německou hranicí.

Obrázek 1: Vyznačení Ústeckého kraje

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Na ilustračním obrázku je červeně vyznačen Ústecký kraj. V nejsevernější části červeně vyznačeného pole se potom nachází oblast šluknovského výběžku.

V období Rakouska-Uherska byl region považován za významnou průmyslovou zónu. V obci Varnsdorf se nacházelo kolem 160 továren a 80% obyvatelstva pracovalo v průmyslové výrobě. Většina továren byla textilního zaměření. Továrny nebyly vystavěny pouze ve větších městech tohoto regionu, ale často se nacházeli i ve vesnických oblastech. Na základě tohoto průmyslového rozkvětu do regionu přicházelo za prací nekvalifikované obyvatelstvo z celého Rakouska-Uherska. Noví zaměstnanci potom měli možnost vyučit se danému řemeslu přímo v továrně.

První krize oblast zasáhla v období vysídlování Němců. V tomto období byly továrny bourány, aby se obyvatelstvo nemohlo do oblasti vracet. Spolu s tímto vývoj docházelo k úpadku textilního průmyslu a s tím související nedostatek financí v regionu a zvyšující se nezaměstnanost. Region se dostal do situace, kdy na něj začalo být pohlíženo jako na příhraniční zpustošenou oblast obehnanou ostnatým drátem. V oblasti se z tohoto období zachovalo mnoho rozlehlých vil, které tu zůstaly po vysídlení Němců. Vily byly v období komunismu využívány jako domovy pro postižené a hendikepované lidi.

V současné době se region specializuje na turistický ruch. V oblasti už funguje pouze minimum továren. K propagaci turistického ruchu v oblasti je využíváno především krás Česko-Saského Švýcarska a jeho přírodních památek.

Obecná charakteristika města Varnsdorf

Jedná se o jedno z nejseverněji položených měst v naší republice s celkovým počtem obyvatel 15 824. Nachází se v Ústeckém kraji a okrese Děčín. Jeho poloha je situována do relativní blízkosti velkých měst, kterými jsou Liberec (34 km severozápadně od Varnsdorfu) a Děčín (32 km východně od Varnsdorfu).

Obrázek 2: Město Varnsdorf

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Území města Varnsdorf je členěno do tří částí a to Studánka, Světliny I. A Varnsdorf. Dále se město dělí do 24 obvodů a nachází se na dvou katastrálních územích (Varnsdorf a Studánka u Rumburku)

Jedná se o obec s rozšířenou působností a svým počtem obyvatel je druhým největším městem v okrese Děčín, žije zde necelých 16 tisíc obyvatel. Vzhledem k tomu, že se jedná obec s rozšířenou působností spadá pod Varnsdorf ještě město Chřibská a obce Dolní Podluží, Horní Podluží, Jiřetín pod Jedlovou a Rybiště.

Zastupitelstvo obce má 21 členů a rada města se skládá ze sedmi členů. Od období sametové revoluce v roce 1989 se v čele radnice vystříдалo již několik starostů. Byli jimi Eduard Vébr, Anna Dudková, Vladimír Bartoň, Jaroslav Tomášek, Josef Poláček a Martin Louka (HNHRM), který je starostou v současné době (2010).

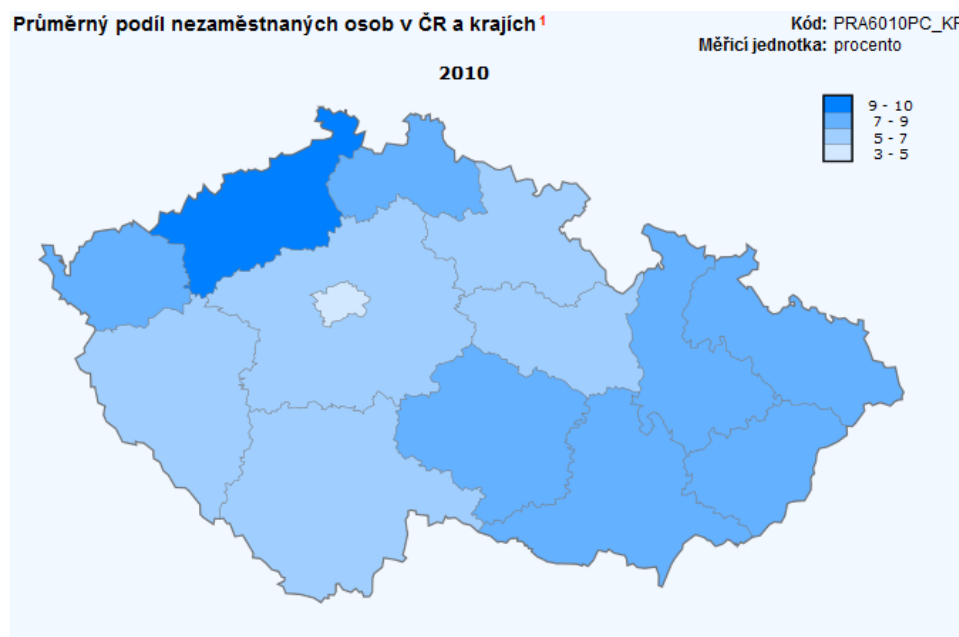
4.1.1. Zaměstnanost, nezaměstnanost

Šluknovský region (současně i celý Ústecký kraj) se dlouhodobě potýká s vysokou měrou nezaměstnanosti a to jednou z nejvyšších v celé republice. Tento region se vyznačuje také malým podílem vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva. S tímto fenoménem úzce souvisí, již zmiňovaná, vysoká míra nezaměstnanosti. Ve zkoumaném regionu je zaznamenán nedostatek pracovních míst a nedostačující nabídka služeb. Vzhledem k těmto faktům dochází k odlivu obyvatelstva, především vysokoškolsky vzdělaného do jiných oblastí v České republice popřípadě sousedního

Německa a jiných států Evropské unie. O oblasti šluknovského výběžku se místní obyvatelé vyjadřují jako o „Bohem zapomenutém kraji“.

Živnou půdou pro zakořenění politického extremismu či radikalismu je nezaměstnanost, jak je již zmiňováno v teoretické části bakalářské práce. Proto je důležité znázornit vývoj nezaměstnanosti ve zkoumané oblasti. Vývoj nezaměstnanosti se vztahuje k celému Ústeckému kraji (ve kterém se sledovaný region Šluknovsko nachází) vzhledem k tomu, že míra nezaměstnanosti v průběhu let je ve všech oblastech kraje shodná a liší se jen velmi lokálně. Pozorovat můžeme i míru nezaměstnanosti v ostatních krajích České republiky.

Obrázek 3: Komparace míry nezaměstnanosti v jednotlivých krajích České republiky

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z obrázku č. 4 vyplývá, že Ústecký kraj v porovnání s celou Českou republikou se potýká s největším průměrným podílem nezaměstnaných osob v České republice, která se pohybuje v hodnotách 9-10 %. Údaje jsou z roku 2010. Z tohoto obrázku lze usuzovat, že v Ústeckém kraji jsou z hlediska nezaměstnanosti ideální podmínky pro radikalizaci skupin obyvatelstva.

Tabulka 1: Míra nezaměstnanosti v 2013-Česká republika

Ukazatel	4. čtvrtletí 2012	1. čtvrtletí 2013	2. čtvrtletí 2013	3. čtvrtletí 2013	4. čtvrtletí 2013
Míra zaměstnanosti (%)	54,8	54,5	55,3	55,3	55,4
Obecná míra nezaměstnanosti (%)	7,2	7,4	6,7	6,9	6,7
Míra ekonomické aktivity (%)	59,1	58,9	59,3	59,5	59,4

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Tabulka 2: Míra nezaměstnanosti v průběhu let 2008-2013 v Ústeckém kraji

	2008	2009	2010	2011	2012
Pracovní síla (tis. osob)	404,2	406,6	407,3	402,6	396,8
v tom:					
zaměstnaní	372,0	365,7	361,9	363,0	354,1
nezaměstnaní	32,1	40,9	45,4	39,6	42,7
Ekonomicky neaktivní (tis. osob)	302,7	303,6	301,3	298,2	302,2
Obecná míra nezaměstnanosti (%)	7,9	10,1	11,2	9,8	10,8

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Pokud budeme sledovat míru nezaměstnanosti v procentech v průběhu roku 2013 a v posledním čtvrtletí roku 2012 v celé České republice, dojdeme ke zjištění, že se hodnoty nezaměstnanosti pohybují v horizontu od 6,7 % do 7,2 %. Nejpříznivější hodnoty potom byly ve druhém a čtvrtém čtvrtletí roku 2013. Obecně lze konstatovat, že míra nezaměstnanosti ve sledovaném období pozitivně klesá. Tento vývoj můžeme přisuzovat pozitivnímu hospodářskému vývoji v roce 2013, který už nevykazuje hodnoty, které byly měřeny v letech probíhající hospodářské krize na našem území. Z obrázku č. 4 a tabulky č. 1 vyplývá, že v roce 2010 bylo dosahováno vyšších hodnot nezaměstnanosti v celé ČR oproti roku 2013, který je obsažen v tabulce č.1.

Pro Ústecký kraj nejsou známi údaje o nezaměstnanosti v roce 2013. V pozorování míry nezaměstnanosti lze tedy vycházet z údajů v průběhu let 2008-2013. V roce 2008 byla v Ústeckém kraji zaznamenána nezaměstnanost 7,9 % v dalších letech potom hodnoty vyšší a to tak, že převyšují hranici 10 %. Pouze v roce 2011 byla

zaznamenána hodnota 9,8 %. Tento vývoj přesně kopíruje průběh hospodářské krize, která Ústecký kraj znatelně zasáhla. Pro lepší orientaci v datech o nezaměstnanosti tabulka pojednává i o celkovém počtu zaměstnaných obyvatel a o počtu ekonomicky neaktivního obyvatelstva v kraji.

4.1.2 Kriminalita

Tabulka 3: Statistické přehledy celkové kriminality v Ústeckém kraji (1.1.-31.12.2013)

Název	Zjištěno		Objasněno	
	ukončeno prověřování	Počet	Doda- tečně	
Vraždy:	16	15	15	0
Násilné činy:	2 070	1 741	1 365	123
Mravnostní činy:	195	156	129	12
Krádeže vloupáním:	6 810	6 138	1 952	212
Krádeže prosté:	9 612	8 579	3 155	252
Majetkové činy:	18 372	16 257	5 662	598
Ostatní krim. činy:	3 059	2 814	2 542	122
Zbývající kriminalita:	3 383	3 144	2 962	162
Hospodářské činy:	2 768	2 275	1 715	247
Obecná kriminalita:	23 696	20 968	9 698	855
CELKOVÁ KRIMINALITA:	29 848	26 388	14 376	1 264

Zdroj: Policie České republiky, vlastní zpracování

V tabulce č. 3 jsou statisticky zobrazeny jednotlivé typy trestných činů, které byly spáchány v Ústeckém kraji v období od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014. Z tabulky vyplývá, kolik trestných činů bylo zjištěno a kolik z nich bylo objasněno. Nízký počet objasněných trestných činů je vykázano zejména u krádeží s vloupáním a krádežích prostých. U celkové kriminality lze pozorovat celkový počet kriminálních činů v počtu 28 848, z toho bylo prověřování ukončeno v 26 388 případech. Bohužel počet objasněných trestných činů byl pouze 14 376 a dodatečně objasněných 1 264.

Tabulka 4: Statistické přehledy celkové kriminality ve všech krajích ČR (období od 1.1.2013-31.12.2013)

ÚDAJE KPŘ ČR		z toho		Objasněno	
		Zjištěno	ukončeno prověřování	Počet	Doda- tečně
KŘP JIHOČESKÉHO KRAJE	CELKOVÁ KRIMINALITA:	15 020	13 423	8 023	770
KŘP PLZEŇSKÉHO KRAJE	CELKOVÁ KRIMINALITA:	13 713	12 492	7 384	326
KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE	CELKOVÁ KRIMINALITA:	29 848	26 388	14 376	1 264
KŘP KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE	CELKOVÁ KRIMINALITA:	10 787	9 259	5 526	650
KŘP JIHMORAVSKÉHO KRAJE	CELKOVÁ KRIMINALITA:	29 811	25 492	11 625	1 461
KŘP MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE	CELKOVÁ KRIMINALITA:	42 853	38 165	17 111	1 676
KŘP OLOMOUCKÉHO KRAJE	CELKOVÁ KRIMINALITA:	14 768	13 256	7 097	659
KŘP ZLÍNSKÉHO KRAJE	CELKOVÁ KRIMINALITA:	9 197	8 055	4 997	516
KŘP KRAJE VYSOČINA	CELKOVÁ KRIMINALITA:	8 761	7 731	4 641	408
KŘP PARDUBICKÉHO KRAJE	CELKOVÁ KRIMINALITA:	9 092	7 975	4 805	508
KŘP LIBERECKÉHO KRAJE	CELKOVÁ KRIMINALITA:	13 963	12 137	6 195	703
KŘP KARLOVARSKÉHO KRAJE	CELKOVÁ KRIMINALITA:	8 198	7 630	5 611	171
KŘP HL. M. PRAHY	CELKOVÁ KRIMINALITA:	82 005	72 110	17 754	2 414
KŘP STŘEDOČESKÉHO KRAJE	CELKOVÁ KRIMINALITA:	37 350	32 652	14 036	1 497

Zdroj: Policie České republiky, vlastní zpracování

Pokud jsou porovnávány počty kriminálních činů v jednotlivých krajích ČR s krajem ústeckým, lze konstatovat, že ve sledovaném kraji je evidován vyšší počet zjištěných kriminálních činů a to v počtu 29 848 v daném období. Stejně hodnoty vykazuje pouze kraj jihomoravský, moravskoslezský a hlavní město Praha. Vyšší hodnoty zjištěných kriminálních činů ve jmenovaných krajích lze přisuzovat socio-ekonomické situaci v těchto regionech. Zejména se jedná o vysokou nezaměstnanost a větší výskyt obyvatelstva patřícího k romské minoritě. Hlavní město Praha vykazuje vysoké hodnoty kriminálních činů zejména v důsledku vysoké koncentrace veškerého obyvatelstva.

Tabulka 5: Trestné činy motivované národnostní nesnášenlivostí proti Romům v ČR v roce 2012 členěných podle krajů

Praha	2
Středočeský kraj	3
Jihočeský kraj	11
Plzeňský kraj	1
Ústecký kraj	11
Královehradecký kraj	2
Jihomoravský kraj	4
Moravskoslezský kraj	6
Olomoucký kraj	3
Zlínský kraj	3
Vysočina	6

Pardubický kraj	0
Liberecký kraj	0
Karlovarský kraj	0

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR, vlastní zpracování

Vzhledem k faktu, že Ústecký kraj zaznamenává velký počet sociálně vyloučených lokalit romského obyvatelstva, je výskyt trestných činů motivovaných národnostní nesnášenlivostí proti Romům nadprůměrný oproti celé ČR. S počtem 11 trestných činů motivovaných národnostní nesnášenlivostí proti Romům se spolu s Jihočeským krajem řadí na první příčku v ČR.

4.1.3 Etnické složení obyvatelstva ČR

Na základě výzkumu, který byl uskutečněn Mgr. Štěpánem Strnadem, vyplývá, jaký postoj má česká majorita k pravicovému extremismu. Ve svém výzkumu se zabýval mírou sociální distance k jednotlivým skupinám obyvatelstva. Na základě výzkumu určil jaké etnické nebo sociální skupiny jsou ze strany české majority nejvíce ohroženy. (Strnad, 2012)

V rámci celé republiky jsou Čechům nejbliže Slováci a tělesně postižení lidé. Jako sobě rovné skupiny Češi vnímají homosexuály, černochoy, Vietnamce, Ukrajince, zahraniční dělníky, přistěhovalce a bezdomovce. Jako nepřizpůsobivé skupiny, které svým přebýváním na území České republiky byly označeni muslimové, Romové, anarchisté a skinheadi. Skupina obyvatelstva, která je pro českou majoritu nepřipustná jsou narkomané. (Strnad, 2012)

4.1.4 Sociálně vyloučené lokality

Šluknovský region je jednou ze sociálně vyloučených lokalit, díky vysokému počtu příslušníků nepřizpůsobivé Romské minority. Na základě tohoto faktu v regionu

dlouhodobě působí Agentura pro sociální začleňování. V posledních letech byla tomuto regionu věnována velká pozornost médií na základě problému sociálního začleňování. V současné době utichla mediální pozornost, která byla na oblast směřována díky stálým konfliktům mezi sociálními skupinami obyvatelstva. Tento fakt přináší Agentuře pro sociální začleňování spíše negativní dopady na jejich působení v regionu. Agentura se začala setkávat se špatnou komunikací mezi jimi a zastupitelstvy jednotlivých obcí a měst, které přestali projevoval zájem o integraci sociálně vyloučených skupin. Agentura pro sociální začleňování připisuje vinu zejména, již zmiňovanému, sníženému zájmu médií o oblast Šluknovska. Obce, které přestali aktivně komunikovat, jsou Rumburk, Varnsdorf, Šluknov.

Agentura pro sociální začleňování konstatuje, že i přes mediální zklidnění situace nedošlo ke zlepšení situace sociálně vyloučených občanů na Šluknovsku. Agentura se naopak obává zhoršení situace v důsledku přijaté sociální reformy a blížících se podzimních voleb do zastupitelstev obcí v tomto roce (2014).

Opět je potřeba konstatovat, že Agentura pro sociální začleňování působí na území celé republiky, tzn. i v celém Ústeckém kraji.

Na základě provedeného dlouhodobého monitoringu romských sociálně vyloučených českých lokalit z roku 2009 byla zkoumána města, která spolupracují s Agenturou pro sociální začleňování v romských lokalitách. Města, která s agenturou spolupracují, a snaží se dosáhnou uspokojivé spolupráce mezi Romy, Agenturou a většinovým obyvatelstvem, pro zachování míru a politicky extremistického klidu jsou ve sledované oblasti tato: Česká Kamenice, Krásná Lípa, Rumburk a Varnsdorf a v menší míře i obce Rybníště, Jiřetín pod Jedlovou a Chřibská. Obec Jiříkov se do spolupráce připojila až v roce 2010.

V případě Šluknovského regionu se Agentura pro sociální začleňování zaměřuje především na integraci romského obyvatelstva, které má v oblasti významné zastoupení. Pro lepší pochopení lokalizace romského obyvatelstva v tomto regionu uvádím níže zásadní fakta romského působení v regionu.

Romská populace na Šluknovsku

Historie osidlování oblasti romským obyvatelstvem se váže k období novému osidlování příhraničních oblastí v minulém století. Příchod romských skupin byl dán převážně jejich vidinou obohatit se na majetku, který v oblasti ponechali odsunutí Němci. Do zmiňovaných pohraničních oblastí začali přicházet také kočující romské rodiny ze Slovenska. Přicházeli za vidinou získání pracovních příležitostí a vidinou zbohatnutí.

V roce 1968 se v okrese Děčín hlásilo k romské příslušnosti 2 278 občanů. Po sčítání domů, lidu a bytů v roce 1991 se k této menšině přihlásilo už jen 1 095 obyvatel. To znamená, že podle těchto výsledků se romská menšina zmenšovala. Opak je pravdou, k romské menšině se pouze začalo dobrovolně hlásit méně příslušníků. Důvody jejich jednání nejspíše spočívaly v rasových důvodech. Za deset let tedy v roce 2001 se k romské menšině přihlásilo pouhých 376 obyvatel. Ve zkoumaném městě Varnsdorf to bylo pouhých 18 obyvatel. Reálně tedy nejsou informace o počtu Romů v regionu, předpokládá se ale, že počet lidí patřící k romské menšině se každým rokem zvyšuje.

5 VYHODNOCENÍ

5.1. Vyhodnocení socio-ekonomických faktorů

Ve vyhodnocení analýzy socio-ekonomických faktorů je přihlíženo zejména na navržení vlastních návrhů na to, jak by se měl region Šluknovska vypořádávat s negativními dopady politického extremismu. V případě oblasti Šluknovska budou návrhy opatření zaměřeny na negativní dopady pravicového politického extremismu vzhledem k velkému počtu romské minority, která se velmi špatně začleňuje mezi příslušníky majority v regionu.

Prvním faktorem, který významně podporuje rozvoj extremismu a radikalismu v oblasti Šluknovska je nezaměstnanost. Díky nedostatku pracovních míst, zejména pro kvalifikovanou pracovní sílu (vysokoškolsky vzdělané obyvatele), dochází k odlivu vzdělaného obyvatelstva, které ve sledované oblasti nenachází kvalitní pracovní příležitosti. Oblast tedy logicky nemá šanci na zvýšení počtu pracovních míst, investoři nenachází důvod pro investování svých finančních prostředků do oblasti, kde je nedostatek potencionálních kvalifikovaných zaměstnanců. Na základě zjištěných údajů o vysoké míře nezaměstnanosti a nedostatku pracovních míst, navrhuji následující: Podpořit příliv investorů do oblasti Šluknovska s aktivním přístupem místních zastupitelstev. Podpora přílivu investic velkých mezinárodních společností, či českých firem, by mohla do oblasti přinést pozitivní výsledky v problematice nízkého počtu pracovních míst, jak pro kvalifikovanou tak pro nekvalifikovanou pracovní sílu. Nutné je podotknout, že v tomto případě by měl být, ze strany místních zastupitelstev, kladen důraz na udržení stávající kvality životního prostředí, vzhledem k tomu, že se jedná o oblast, která se pyšní přírodním dědictvím.

Druhým socio-ekonomickým faktorem je kriminalita. Tento faktor je ve sledované oblasti, z hlediska politického extremismu, nezanedbatelný. Lze konstatovat, že faktor vysoké vykazované míry kriminální činnosti jde roku v ruce s faktorem nezaměstnanosti. Ze socio-ekonomické analýzy tedy usuzují, že pokud by se podařilo v oblasti dosáhnout přijatelné míry nezaměstnanosti, na základě navrhnutého řešení, počet kriminálních činů by v oblasti klesl na hodnoty, které vykazují ostatní kraje v ČR,

kde je míra nezaměstnanosti v přijatelných hodnotách, stejně tak jako počet spáchaných kriminálních činů.

Třetím a nejvýznamnějším faktorem, který přispívá k pravicovému politickému extremismu, je etnické složení obyvatelstva s vysokým výskytem romské minority ve sledované oblasti. Na základě zjištěných faktů o postoji většinové populace Šluknovska k romské minoritě, výskytu anticikanismu a fungování Agentury pro sociální začleňování usuzuji a navrhuji následující: Pokud obce a města v sociálně vyloučených lokalitách, v tomto případě především město Varnsdorf, začnou aktivně komunikovat a spolupracovat s Agenturou pro sociální začleňování, dojde k výraznému uklidnění situace a napětí mezi majoritou a minoritou. Dojde tak i k úbytku pravicově extremistických postojů a rasově motivovaných kriminálních činů ve sledované oblasti.

5.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření

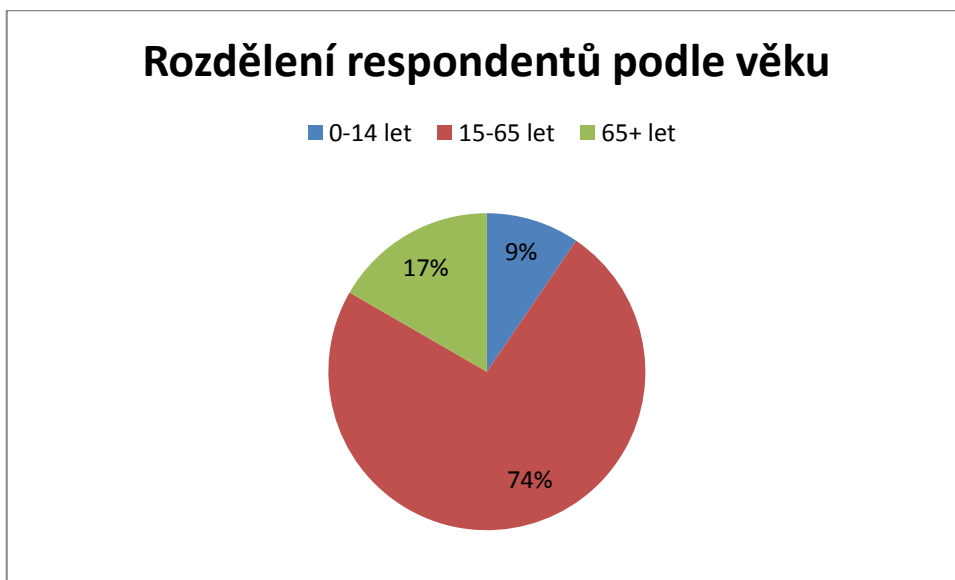
Součástí analytické části bakalářské práce je zpracování a vyhodnocení dotazníkového šetření, které bylo uskutečněno v měsíci únoru roku 2014. Dotazníky týkající se tématu politického extremismu byly rozdány mezi obyvatele města Varnsdorf. Dotazník byl koncipovaný tak, aby bylo možné vyhodnotit dopady politického extremismu na obyvatele Varnsdorfu. Obyvatelé měli možnost vyjádřit se k tomu, jak spokojeni jsou se životem v regionu Šluknovsko se zaměřením na obec Varnsdorf. Dotazník byl založen na zodpovězení jedenácti základních otázek. Z toho šest otázek bylo položeno jako otevřené otázky, byla očekávána širší odpověď s vlastním vyjádřením respondentů. Zbylé otázky byly uzavřené, vyžadována pouze odpověď ano, ne. Většina otázek se týkala toho, zda si obyvatele města jsou vědomi přítomnosti politického extremismu a zda vůbec tento, pro někoho neznámý výraz, znají a dokáží ho správně interpretovat. Podstatnou otázkou bylo, zda se obyvatele Varnsdorfu cítí ve svém městě bezpečně a zda znají Agenturu pro sociální začleňování.

Dotazníky byly rozdány mezi všechny skupiny obyvatel a to tak, aby se měli možnost vyjádřit studenti, či mladí lidé, lidé v produktivním věku a důchodci. Dotazníky byly rozdány v počtu 150 ks. I přes to, že byl očekáváno, že jen mizivý počet

dotazníků se vrátí, výsledek v počtu navrácených a anonymně vyplněných dotazníků v počtu 126 ks byl překvapující. Tento fakt nejspíše vyplývá z toho, že byl kladen důraz na kontrolu při rozdávání a vyplňování dotazníků.

K vyhodnocení dotazníku byla použita metoda vyjádření se pomocí grafického znázornění. Cílem dotazníku bylo zjistit, jak obyvatelé města vnímají přítomnost romské minority, zda mají základní informace a znalosti o politickém extremismu.

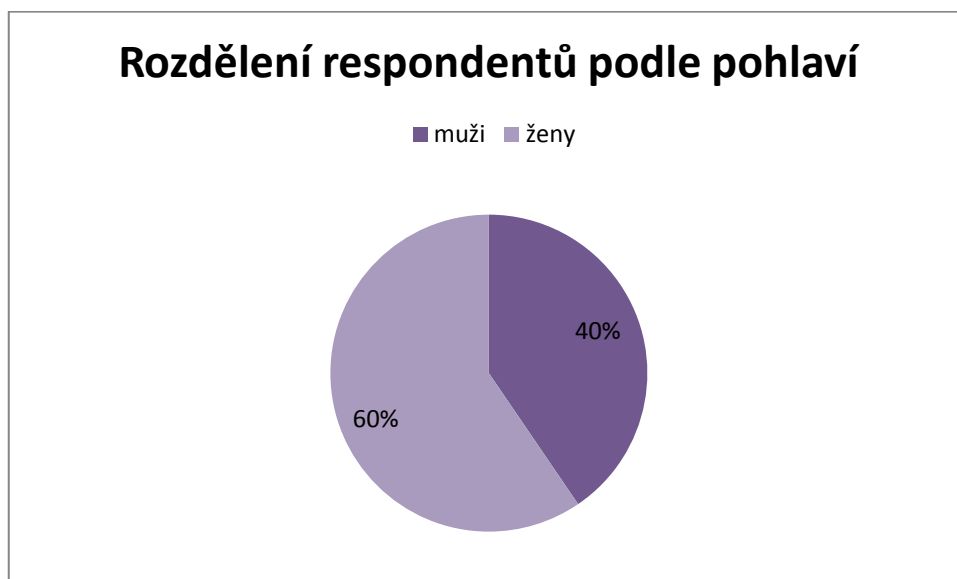
Graf 1: Rozdělení respondentů podle věku

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 2: Rozdělení respondentů podle pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 3: Rozdělení respondentů podle dosaženého vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování

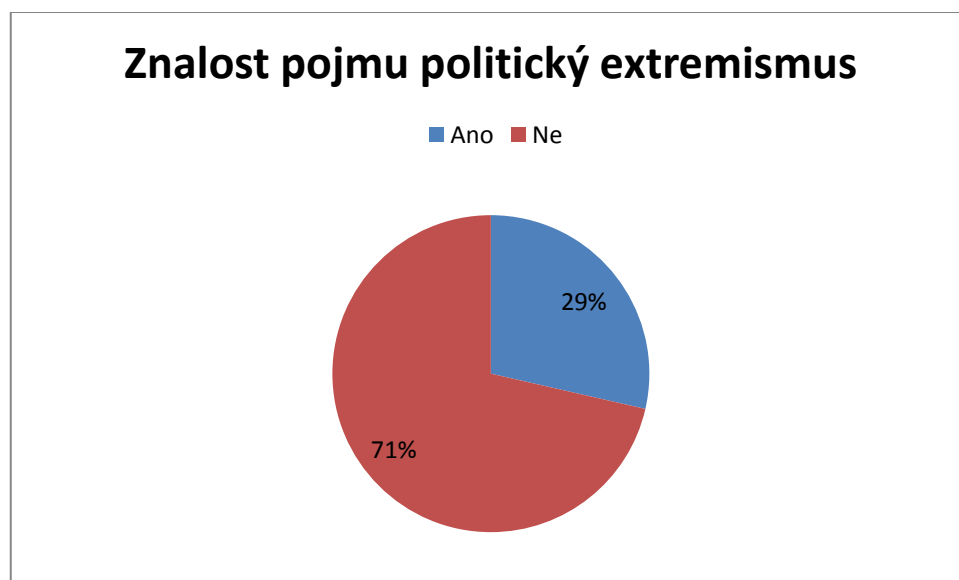
Jak vyplývá ze třech prvních grafů, nejprve byli respondenti tázáni na základní otázky, které se týkaly jejich věku, pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání. Na základě těchto prvních třech otázek bylo možno udělat si přesnější představu o tom, jaký typ respondentů nejčastěji odpovídal.

Z grafu č. 5 tedy vyplývá, že nejčastěji dotazováni byli lidé v produktivním věku se zastoupením 74% z celkového počtu navrácených dotazníků 126. 17% respondentů již dosáhlo věku 65 a více let a 9% dotazovaných ve věku pod 14 let (včetně). Z demografických ukazatelů dané oblasti tedy Šluknovska konkrétně město Varnsdorf jasně vyplývá, že očekávaný nejvyšší počet respondentů by měl být v produktivním věku. Očekávání bylo naplněno.

Z grafu č. 6 potom vyplývá rozložení respondentů na 60 % a 40 % ženy ku mužům. Lze konstatovat, že i v tomto případě se očekávání naplnila, vzhledem k tomu, že ve většině případů bývá jednodušší dotazovat se žen než mužů. Jen několik mužů odmítlo dotazník zodpovědět. U žen tomu tak nebylo.

Graf č. 7 zaznamenává rozložení respondentů podle jejich nejvyššího dosaženého vzdělání. Opět lze konstatovat, že i v tomto případě se ve většině případů získané údaje shodovaly s demografickými ukazateli.

Graf 4: Znalost pojmu politický extremismus

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě grafu číslo 8 se vyplnilo přesvědčení o předpokladech, a ty byly takové, že respondenti nebudou aktivně znát a nebudou schopni vysvětlit pojem politický extremismus, kterého se týká tento výzkum. 71 % respondentů se s tímto pojmem buď nikdy nesetkalo, nebo ho znají pouze pasivně. V případě 29 % respondentů, kteří se vyjádřili, že pojem politický extremismus znají, požadováno bylo vysvětlení tohoto pojmu. Nemilé překvapení ale bylo, že pouze necelá polovina těchto respondentů byla schopna pojem vysvětlit a popsat. U někoho byli definice méně přesné u někoho však dostačující.

Graf 5: Máte trvalé bydliště v obci Varnsdorf?

Zdroj: vlastní zpracování

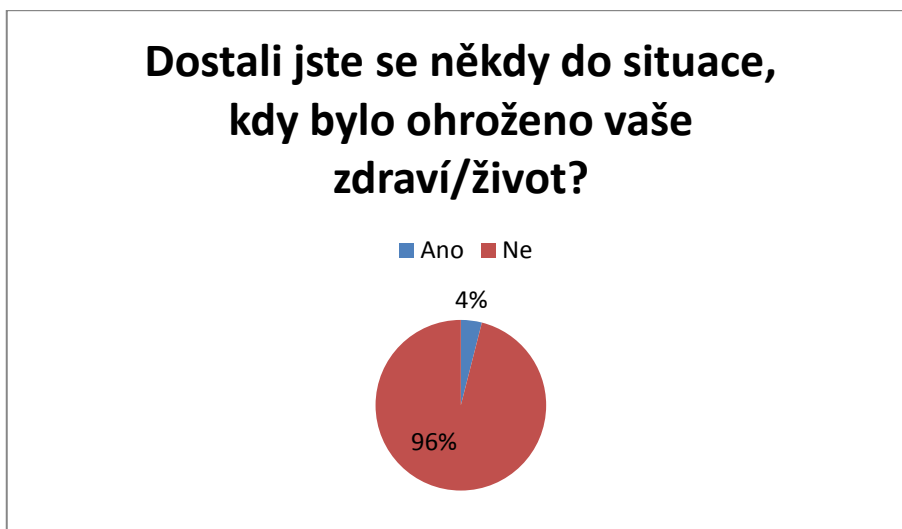
Ve 43 % případů, kdy se respondenti vyslovili, že trvalé bydliště mají jinde než je obec Varnsdorf, se jednalo o obyvatele regionu, kteří do města převážně dojíždí do školy nebo do zaměstnání. Respondenti uváděli jako jiné místo bydliště např. obce Chřibská, Doubice, Jiřetín.

Graf 6: Pociťujete přítomnost romské menšiny ve vašem městě a okolí?

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 7: Dostali jste se někdy do situace, kdy bylo ohroženo vaše zdraví/život?

Zdroj: vlastní zpracování

Naprostá většina respondentů se vyjádřila, že se nikdy nedostali do situace ohrožující jejich zdraví nebo život. U 4 % dotazovaných, kteří se k otázce vyjádřili, ANO bylo vyžadováno uvedení situace, kdy si připadali ohroženi. Ve většině případů se dostalo odpovědi, že se cítí být ohroženy při procházení městem ve večerních hodinách. Většina se obává přítomnosti problematické romské menšiny. Pouze jeden dotazovaný

odpověděl, že se dostal do situace, kdy mu byly odcizeny osobní věci (peněženka, doklady). Situace byla řešena policií.

Graf 8: Znáte Agenturu pro sociální začleňování a setkali jste se již s jejím fungováním ve vašem regionu?

Zdroj: vlastní zpracování

Znalost Agentury pro sociální začleňování je v 87 % pozitivní a dostačující. Většina respondentů na tuto otevřenou otázku odpověděla, že jí znají díky přítomnosti romské minority ve městě Varnsdorf. Jejich názor na fungování této agentury je ovšem spíše pesimistický. Respondentům z pravidla vadí fakt, že Agentura je ze strany Romské populace spíše zneužívána.

Graf 9: Potřebuje vaše obec přijímat návrhy na to jak se vyrovnávat s negativními dopady politického extremismu?

Zdroj: vlastní zpracování

Vzhledem k tomu, že mnoho respondentů nezná pojem politický extremismus, bylo složité dostat odpověď na otázku, zda obec Varnsdorf potřebuje přijímat návrhy na to, jak se vyrovnávat s negativními dopady politického extremismu. 55 % dotazovaných raději odpovědělo, že neví. 4 % si myslí, že to není zapotřebí a 41 % respondentů by opatření přivítala. Problematické ovšem bylo získat od dotazovaných vlastní návrhy toho, jak se s politickým extremismem vyrovnávat. Na základě získaných odpovědí nebylo možno tuto otázku vyhodnotit, či si z ní vydedukovat vlastní postoj, či názor na situaci ve městě. Pouze odvážnější respondenti se nekonkrétně vyjádřili, že s tím něco musí udělat zastupitelstvo.

Graf 10: Znáte nějaká již existující opatření zabývající se kontrolou a potlačováním negativních vlivů politického extremismu?

Zdroj: vlastní zpracování

Stěžejní otázka, která by měla charakterizovat znalost občanů ve věci politického extremismu, dopadla katastrofálně. I přesto, že 37 % respondentů odpovědělo, že nějaká opatření proti negativním vlivům politického extremismu znají, nebyli už dále schopni uvést konkrétní opatření. Z toho je možné usoudit neznalost občanů této problematiky.

6 ZÁVĚR

Závěrem této bakalářské práce lze konstatovat, že byly naplněny všechny stanovené cíle, které směřovaly k vyhodnocení extremisticko politické situace v regionu Šluknovsko s přihlédnutím na analýzu socio-ekonomických faktorů, které oblast ovlivňují, ať už negativně nebo pozitivně. Vyústění celé praktické části bakalářské práce spočívá v návržení doporučení toho, jak by se mohl region vypořádat se zmiňovanými negativními socio-ekonomickými vlivy, které přispívají k radikalizaci jednotlivých skupin obyvatelstva a k utváření jejich politicky extremistických postojů. V oblasti otázky anticikanismu bylo navrženo řešení v podobě zlepšení spolupráce mezi Agenturou pro sociální začleňování a místními zastupitelstvy v regionu Šluknovsko.

Teoretická část bakalářské práce přispěla velkou měrou k pochopení a vymezení základních pojmů, od kterých se celá práce postupně odvíjela. Hned v samém začátku práce byly stanoveny hranice mezi chápáním pojmu extremismus, radikalismus nebo anticikanismus. Již je jasné, že radikalismus lze od extremismu odlišit, a to na základě faktu, že příznivci radikalismu nedosahují hranice extremismu. Radikalismus vykazuje jasné prvky nespokojenosti s demokratickými principy. Ze strany radikalismu je zpochybňována politická legitimnost, která je obviňována z prosazování individuálních cílů jednotlivců. Oproti tomu extremismus je v základním pojetí popisován jako jednání, které se odchyluje od obecně uznávaných a v aktuální době přijímaných norem. Pojem anticikanismus je oproti výrazům extremismus a radikalismus novým výrazem pro označení protiromského smýšlení. Poprvé byl použit v českém prostředí kontroverzním spisovatelem a romským aktivistou Václavem Mikou. Celá práce potom vychází z extremismu rozděleného podle ideologické orientace, jež je pro práci výchozí, vzhledem k tématu práce Politický extremismus v obci nebo regionu. Politický extremismus je popsán ve svých dvou formách, kterými jsou pravicový politický extremismus a levicový politický extremismus. Praktická část bakalářské práce je ovlivněna zejména pravicovým politickým extremismem, který se projevuje v oblasti Šluknovska především protiromskými postoji. Své místo v teoretické části bakalářské práce našla i charakteristika a popis krajní pravice a krajní levice. Těmto směrům je totiž v současné době věnována velká odborná, ale i mediální pozornost. Jako příklad mediální pozornosti lze uvést opakující se protiromské útoky ze strany Dělnické strany sociální spravedlnosti na Šluknovsku, konkrétně ve městě Varnsdorf. Dále jsou uvedeny

legální a ilegální politické strany a politická hnutí v ČR. Mezi ty legální se řadí, již zmiňovaná, DSSS, která patří mezi nejznámější krajně pravicové politické strany v ČR. Logickým vyústěním celé teoretické části bakalářské práce je právní postižitelnost extremismu. Nutno podotknout, že soudnictví a ostatní zainteresované orgány nemají lehkou úlohu ve stanovení hranice mezi legálním a ilegálním jednáním krajně pravicových nebo krajně levicových stran, hnutí, či občanských sdružení.

I. SUMMARY AND KEY WORDS

The theoretical part of the thesis is divided into individual chapters that define the basic terminology associated with political extremism . In particular, it focuses on the concepts of extremism , radicalism and Anti-Gypsyism . Defined the concepts of political extremism , right-wing and left-wing political extremism , far right and far left, legal and illegal political parties and political movements in the Czech Republic and the law against extremism.

The practical part of the thesis focuses on the socio-economic characteristics of the Šluknovsko and the city Varnsdorf. Analyzed the individual factors that contribute to the development of political extremism in the region. It is a factor of unemployment, crime, ethnic composition of the population and socially excluded localities. The practical part of the thesis is a survey that aimed to determine whether they are residents of the city Varnsdorf satisfied with life in Šluknovsko. Also felt that the presence of political extremism in the region. The questionnaire is evaluated at the end .

Key words

political extremism, extremism, radicalism, anti-gypsyism, Šluknovsko

II. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Černý, P. (2010). *Zákon o sdružování občanů*. Praha: C.H.Beck.
- Charvát, J. (2007). *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál.
- Chmelík, J. (2001). *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde.
- Kasal, J. (2012). *Extremismus*. (str. 54). Praha: Benepal.
- Mareš, M. (2003).. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: BarristerPrincipal.
- Mareš, M. (2011). *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Praha: Grada.
- Mareš, M. (2012). Nahrazování a výkončnosti státních orgánů extremistickými občanskými sdruženími a politickými stranami. *Časopis pro právní vědu a praxi*, stránky 116-121.
- Strnad, Š. (2013). *Anticikanismus jako bezpečnostní hrozba státu. Postoje české veřejnosti k extremismu*. Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl generála Milana Štefánka
- Strnad, Š. (nepublikováno). *Aplikace prvků militantní demokracie v rámci české protixtremistické politiky*.
- Miko, V. (nedatováno). *Iliteratura.cz*. Načteno z: <http://iliteratura.cz/Clanek/24433/miko-vaclav-anticikanismus-v-cechach>.
- Tomek, S. (2006). *Anarchismus*. Praha: Vyšehrad.
- Evropa 2045 (2014). *Encyklopedie. Myšlenkové směry*. Načteno z: <http://www.evropa2045.cz/hra/napoveda.php?kategorie=7&tema=177>
- Český statistický úřad (2014). *Zaměstnanost, nezaměstnanost*. Načteno z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/zamestnanost_nezamestnanost_prace
- Český statistický úřad (2014). *Zaměstnanost, nezaměstnanost*. Načteno z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/zamestnanost-xu>
- Policie České republiky (2014). *Vykazování kriminální statistiky*. Načteno z: <http://www.policie.cz/clanek/vykazovani-kriminalni-statistiky.aspx>

III. Seznam grafů

Graf 1: Rozdělení respondentů podle věku	35
Graf 2: Rozdělení respondentů podle pohlaví.....	36
Graf 3: Rozdělení respondentů podle dosaženého vzdělání.....	36
Graf 4: Znalost pojmu politický extremismus.....	37
Graf 5: Máte trvalé bydliště v obci Varnsdorf?.....	38
Graf 6: Pociťujete přítomnost romské menšiny ve vašem městě a okolí?	39
Graf 7: Dostali jste se někdy do situace, kdy bylo ohroženo vaše zdraví/život?	39
Graf 8: Znáte Agenturu pro sociální začleňování a setkali jste se již s jejím fungováním ve vašem regionu?	40
Graf 9: Potřebuje vaše obec přijímat návrhy na to jak se vyrovnávat s negativními dopady politického extremismu?	41
Graf 10: Znáte nějaká již existující opatření zabývající se kontrolou a potlačováním negativních vlivů politického extremismu?	42

IV. Seznam obrázků

Obrázek 1: Vyznačení Ústeckého kraje	23
Obrázek 2: Město Varnsdorf.....	25
Obrázek 3: Komparace míry nezaměstnanosti v jednotlivých krajích České republiky.....	26

V. Seznam tabulek

Tabulka 1: Míra nezaměstnanosti v 2013-Česká republika	27
Tabulka 2: Míra nezaměstnanosti v průběhu let 2008-2013 v Ústeckém kraji.....	27
Tabulka 3: Statistické přehledy celkové kriminality v Ústeckém kraji (1.1.-31.12.2013).....	28
Tabulka 4: Statistické přehledy celkové kriminality ve všech krajích ČR (období od 1.1.2013-31.12.2013)	29
Tabulka 5: Trestné činy motivované národnostní nesnášenlivostí proti Romům v ČR v roce 2012 členěných podle krajů	29

VI. Seznam příloh

Příloha č. 1 : Dotazník spokojenosti občanů se životem v regionu Šluknovsko se zaměřením na město Varnsdorf

Příloha č. 1

Dotazník spokojenosti občanů se životem v regionu Šluknovsko se zaměřením na město **Varnsdorf**

Dobrý den, jmenuji se Tereza Dvořáková a jsem studentkou ekonomické fakulty na Jihočeské universitě v Českých Budějovicích. Formou tohoto dotazníku se na Vás obracím ve věci analýzy současného stavu a kvality života ve Vašem regionu, konkrétně ve městě Varnsdorf. Otázky v tomto dotazníku jsou koncipované tak, aby co nejpřesněji analyzovaly politicko extremistickou situaci ve Vašem regionu. Cílem dotazníku je zjištění názorů obyvatel na to, jak by se co nejúčinněji vyrovnávali s negativními dopady extremismu a jak by obyvatelé podle svých názorů dosáhli zklidnění napjaté situace mezi různými skupinami obyvatel ve zkoumaném regionu.

Informace získané v tomto dotazníkovém šetření budou použity ke zpracování analýzy v bakalářské práci na téma politický extremismus v obci, regionu.

1) Kolik vám je let?

.....

2) Jaké je vaše pohlaví?

.....

3) Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

.....

4) Znáte výraz politický extremismus? (pokud ano, vysvětlete)

.....

Vysvětlení:.....
.....

5) Máte trvalé bydliště ve městě Varnsdorf? (pokud ne, uveďte jinou obec)

.....

6) Cítíte se ve Vašem městě bezpečně?

.....

7) Pociťujete přítomnost romské menšiny ve vašem městě?

.....

8) Dostali jste se někdy do situace, kdy bylo ohroženo vaše zdraví/život (konflikt mezi jednotlivými skupinami obyvatelstva)?

.....

O jaký konflikt se jednalo?.....

9) Znáte Agenturu pro sociální začleňování a setkali jste se již s jejím fungováním ve vašem regionu? (pokud ano, uveďte příklad)

.....

Příklad:.....

.....

10) Potřebuje vaše obec přijímat návrhy na to, jak se vyrovnávat s negativními dopady politického extremismu? (pokud ano, uveďte vlastní návrh)

.....

Návrh:.....

.....

.....

11) Znáte nějaké již existující opatření zabývající se kontrolou a potlačováním negativních vlivů politického extremismu? (pokud ano, uveďte)

.....

Uveďte:.....

.....

Děkuji

Tereza Dvořáková